

tenat invadere civitatem, FORTES IN FIDE; Græcè, *solidi in fide*, id est, scuto fidei solido et impetrabili armati, divinis nempe future vite promissionibus solidè et immobiliter adherentes: *In omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere*, ad Ephes. 6, v. 16. Hæc autem fides non est sola, sed comitem charitatem habet, quæ pugnando et operando brachia movet: *Neque circumcisio aliquid valet, neque præputium, sed fides qua per charitatem operatur*, ad Galat. 5, v. 6. SCIENTES, considerantes et pendentes ad solatium vestrum, quia levamen tribulationis quoddam est habere socios in tribulatione. EAMDEM PASSIONEM; Græcè, *eandem passionem*, similes tribulationes et afflictiones, ET QUÆ IN MUNDO EST VESTRE FRATERNITATI, fratibus vestris Christianis, qui per alias mundi partes dispersi sunt inter infideles et persecutores. *Fraternitas ergo hie sumitur concretim*, ut Sup. c. 2, v. 17. FIERI, inferri ab infidelibus; Græcè, *perfici*, seu impleri, ut significet divino consilio, non casu accidere, ut Christiani ad impij in hoc mundo multa potiantur, usque ad illam mensuram quam Dei prædestinatio præfinit.

VERS. 10. — DEUS AUTEM (PATER) OMNIS GRATIÆ, auctor et largitor omnium donorum gratuitorum, quibus electos suos perducit ad vitam æternam; QUI VOCAVIT NOS, per fidem: *Quos enim prædestinavit, hie et vocavit*, ad Rom. 8, v. 30. IN ÆTERNAM SUAM GLORIAM, ut æternæ suæ gloriæ participes faceret; hie enim vocationis nostræ et omnium gratiarum quas in hac peregrinatione largitur, est finis. IN CHRISTO JESU, per Christi Filii sui meritum; hoc enim meritorum fonte flunt omnes gratiæ quas Pater nobis confert à primâ vocatione usque ad ultimum æternæ gloriæ præmium. MODICUM PASSOS, modico tempore et leves tribulationes, si cum duratione et dignitate præmii comparantur: *Non enim sunt condignæ passionis huius temporis*, etc., ad Rom. 8, v. 18; et: *Quod in præsentî momentaneum et leve est tribulationis nostræ*, etc., 2 ad Cor. 4, v. 17. IPSE PERFICIET, usque ad summum ædificiû spiritualis fastigium, quod est vitæ æternæ corona. Græcè, *ipse compaginabit*, sicuti ædificii partes in unam compagem construuntur: unde hoc idem verbum interpretes vertit *instruere*, ad Galat. 6, v. 4. CONFIRMABIT, sicut ædificia jam perfecta anchoris ad novis columnis et fulcris firmantur, ut aeris tempestates et ventos diutius ferre possint; SOLIDABITQUE, Græcè, *robabit*. Græcis adijcit etiam quartum verbum, *fundabit*. Quæ omnia sunt verba mecânica, ab ædificio corporali translata ad spirituale ædificiû quod Deus inchoat in hac mortali vitâ, perficit verò, consummat et omnibus suis demùm partibus compaginat in futurâ vitâ gloriæ culmen imponendo, et sic confirmando, solidando, et fundando suos electos, ut ab illo felicissimo statu nunquam decidere possint. In Græco hodie verba illa sunt alterius modi et temporis, *perficiat, confirmet, solidet, fundet*, quibus optat tantum sic fieri, non certo futurum dici; quanquam hæc certissima eventura sint in electis, ad quos solos aut præci-

pue apostoli exhortationes et sermones suos dirigere solent.

VERS. 11. — IPSI GLORIA, ab omnibus debetur pro æternâ illâ gloriâ, et cæteris gratiis donis ad quæ electos suos vocat; ET IMPERIUM, potestas ab omnibus creaturis agnoscenda, quâ omnia potest et operatur secundum consiliû voluntatis suæ, ad Ephes. 1, v. 11. IN SECULA SECULORUM, AMEN, in omnem æternitatem. Vide eandem sententiam supra, cap. 4, v. 11. Sancti autem qui omnes actiones sue et omnia in Dei gloriam perpetuò referre solent, sæpè in tales apertas Dei laudes et glorificationem ex abundantâ cordis ebullunt.

VERS. 12. — PER SILVANUM, Epistolæ hujus latorem, non autem scripsoem, ut quidam existimant. Exprimit Epistolæ tabellarium, quia eo tempore pseudo-apostoli quidam falsis epistolis, quasi à veris apostolis missæ essent, solebant interdum fideles decipere, ut patet ex 2 Thess. 2, v. 2. et alibi. Hic autem Epistolæ hujus putatur esse Silas Hebraeus dictus, Latinis et Græcis Silvanus, quem socium evangelicæ predicationis in locum Barnabæ assumpsit Paulus, Act. 15, v. 40. FIDELIUM FRATREM VOBIS, quia non tantum christianus, sed etiam Judeus natione erat, sicut isti ad quos Petrus scribit. Magnus autem inter discipulos Domini erat iste Silas: unde numeratur inter viros sanctos in fratribus, Act. 15, v. 22, et in principio duarum Epistolarum ad Thess. sub nomine Silvanii ponitur à S. Paulo ante Timotheum. Ut ABITRO, BREVITER SCRIPSI, non aliam quamdam Epistolam, ut quidam male interpretantur, sed hæc ipsam: quod ut Syrus indicaret, vertit: *Hæc pauca scripsi*. Græcè autem, *perpauca scripsi*; nec enim verbis valde proluxa est hæc Epistola, et amantibus breves videntur amicorum, de rebus præsertim magnis et jurandis, epistolæ: unde fortasse addit: *Ut arbitror*, quia ex eorum ferè affectu brevitas vel proluxitas æstimanda erat. Licet autem brevis sit verbis, sententiis tamen diffusa est, mirabiliterque præclara, inquit Carthusianus. OSECRANS, ut servetis ea quæ vobis scripsi. Sæpius autem filios et subditos suos precibus mollior trahit, quam duris imperiis urget apostolorum princeps: *Charissimi, obsecro vos*, etc., 1 Pet. 2, v. 11; *Obsecro consensio*, etc., 1 Pet. 5, v. 10. ET CONTESTANS, et unda testificans vobis tanquam apostolos Christi, Magistro olim familiarissimus, et scientiâ fidei ac rerum divinarum abundè instructus, cui proinde meritò credere debetis, HANC ESSE VERAM, quidquid forte quidam pseudo-apostoli aliud vobis garrant, GRATIAM DEI, gratiam istam fidei christianæ quam predicatione meâ, ut aliorum apostolorum suscepistis, adeo ut: *Licet angelus de caelo evangelizet vobis præterquam*, etc., ad Galat. 1, v. 8. IN QUÀ STATIS; in quâ gratiâ hactenus plerique vestrâ, licet multis pulsati tentationibus, firmiter permanetis.

VERS. 13. — SALUTATE VOS ECCLESIA, salutem temporalem et æternam vobis optat ecclesia Christianorum, QUÆ EST IN BABYLONE, in urbe Româ,

quam figuratè Babylonem vocat, ait S. Hieronymus: *Babel enim Hebraicè confusioem significat; Roma: verò eo tempore maxima omnium religionum et errorum confusio erat: et: Cùm omnibus dominaretur gentibus, omnium tamen gentium serviebat erroribus*, inquit idem Hieronymus. Unde Cornelius Tacitus, historicus gentilis, indignans religionem christianam sub Nerone in Urbem introisse: *Exitialis superstitio*, inquit, rursus erumpebat, non modò per Judæam, originem hujus mali, sed per Urbem etiam, sub principe Nerone, quòd cuncta undique atrocitas aut pendens confluent celebranturque, 1 lib. 15 Annalium. Sicut etiam Babylon olim monarchiæ Orientis caput fuit, ita postea Roma caput Occidentis: unde à Romulo condita est Roma velut altera Babylon, et veluti prioris filia Babylonis, ait S. Augustinus, lib. 18, cap. 22, de Civit. Multas quoque inter veterem Babylonem et Romanam similitudines enumerat Orosius: *Similis ortus, inquit, similis potentia, similis magnitudo, similia tempora, similia bona, similia mala*: notatque quòd sicut Babylon post annos 4164 eversa est, ita Roma anno Urbis conditæ 1164, ab Alarico Gothorum rege capta et excisa fuit. Denique sicut olim Iudei in mediâ Babylonis sub Nabuchodonozore captivi inter idololatrias debebant, ita parva Ecclesiæ Christi, inquit Thomas Anglicus, in mediâ infidelitatis Romane Urbis, tempore S. Petri fulgebant. Noluit autem Petrus nomen Romane Urbis exprimere, quia volebat ab infidelibus sciri ubinam moraretur, si fortè Epistola ejus in manibus ipsorum venisset: vel etiam, et suspicaret Baronius, fortassè metuebant ne Claudius Cæsar eum redderet amico suo Herodi Agrippe, ex cujus vinculis Petrus ab angelo ereptus evaserat, Act. 11, v. 11. Calvinus verò et sectorii passim negant hie per Babylonem intelligi Romam, sed Babylonem Chaldaicam, ne S. Petrum sedisse Romæ, et Romanum Pontificem ejus esse successorem admittere cogantur, refellitque Calvinus nominatim Eusebiû et S. Hieronymum qui hoc affirmant: argumentum autem Calvinus est quòd S. Petrus Jerosolymis adhuc erat in concilio apostolorum, Act. 15, v. 7, quod existimatur celebratum fuisse anno Christi 51, qui fuisset S. Petri in Sede Romanâ annus septimus: sed Petrus potuit Româ Jerosolymam venire, et iterum Romanam redivisse, ut ex S. Hieronymo ad Galat. 2, v. 9, notavimus. COLECTA, simul vobiscum ad fidei et vitæ æternæ gratiam electa. Beda et pleraque vetusta exemplaria legunt *collecta*: sed malè, ut ex Græco patet. Er-

MARCUS, evangelista, non autem Joannes Marcus consobrinus Barnabæ, de quo mentio Act. 12, v. 12; Act. 15, v. 39, et alibi. Erat ergo Marcus evangelista tunc Romæ cum Petro, ubi rogatus à Cesarianis equitibus, ut narrat Clemens Alexandrinus, Latine scribebat sum Evangelium, paulò antequam missus à S. Petro abiret ad regendam Antegnam Alexandrinam anno Christi 45, Claudii imperatoris 5, S. Petri in Sede Romanâ 1, juxta calcenulum Baronii. FILIUS MEVS, in Christo per Evangelium à me genitus. Unde non videtur S. Marcus fuisse unus ex septuaginta duobus discipulis Christi, licet hoc tradat S. Epiphanius, dicitque eum fuisse è numero discipulorum qui scandalizati sunt propter illa verba Christi: *Nisi manducaveritis carnem filii hominis*, etc., Joan. 6, v. 54; ideoque decessisse à Christo, sed reductum fuisse à S. Petro. Incertum etiam est, quod sine auctore scribit Nicephorus, Marcum fuisse S. Petri ex sorore nepotem: imò quidam etiam dixerunt, ut narrat Eusebius, fuisse filium S. Petri secundum carnem, colligentes hoc ex Act. 12, v. 12. Sed dupliciter falluntur, quia nec Maria illa, de qua ibi fit mentio, fuit uxor S. Petri, nec filius ejus Joannes Marcus est Marcus evangelista, ut paulò ante dixi. S. Augustinus vocat Marcum Matthei in Evangelio abbreviatorem, quia brevius complexus est plurima quæ magis diffusè Mattheus: aliqua tamen prout à S. Petro audiverat, sicut trinam Petri negationem, proluxius narrat quam Mattheus.

VERS. 14. — SALUTATE INVICEM. Vox Græca propriè significat salutationem cum amplexu. IN OSculo SACRTO, cum osculo inter amplexandum sancti et casti amoris indice: unde Græcè, *in osculo charitatis*; solet enim olim Christiani invicem salutantes se complecti et osculari, ut ad Rom. ult., v. 16, et alibi notavimus. GRATIA VOBIS OMNIBUS, à gratiâ cepit Epistolam, in gratiâ consummavit, à gratiâ gratiâ respersit, ut errorem Pelagianum omni locutionis suæ parte damnaret, ait Beda, et Ecclesiæ Christi non nisi per ejus gratiam salvari posse doceret. Græcè tamen: *Pax vobis omnibus*, sed pax nostra nõn est aliud quam gratia, quâ Deo reconciliamur, et quâ bene operando pacem cum eo servamus. QUI ESTIS IN CHRISTO JESU, qui in unum Christi corpus mysticum per fidem, spem, et charitatem, esse coadunati. Notat Beda quòd, licet scribat nominatim Ecclesiis Ponti, Galatiæ, etc., significet etiam se omnibus omnino Christianis toto orbe dispersis scribere.

IN EPISTOLAM CATHOLICAM II

B. PETRI APOSTOLI

Præfatio.

Hanc secundam Epistolam in fine vite suæ, ut colligitur ex cap. 1, v. 14, et ad eodè scripsit S. Pe-

trus, ad quos primam, ut patet ex cap. 5, v. 1. Verisimile ergo est scriptam esse Romæ, et ex ultimo

